

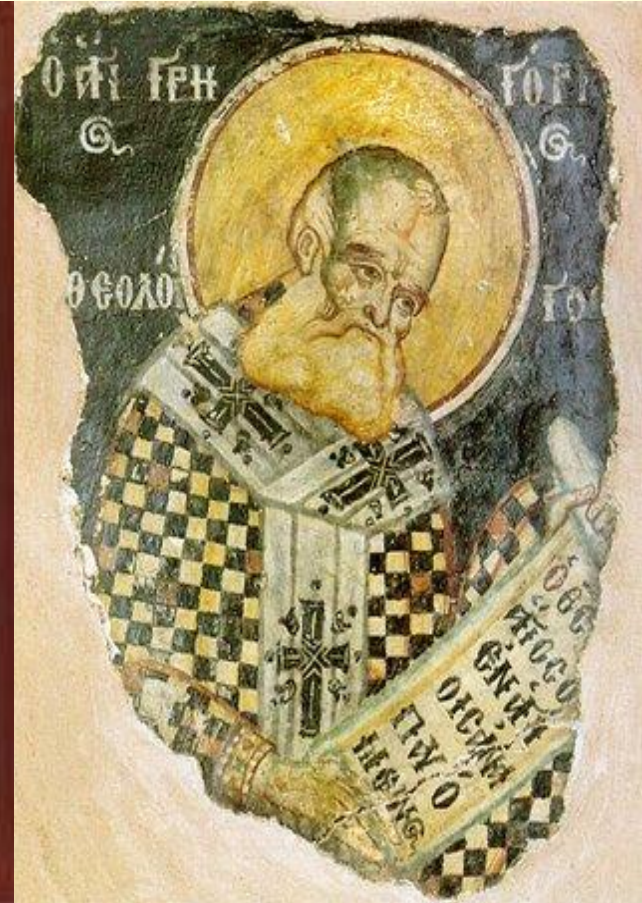
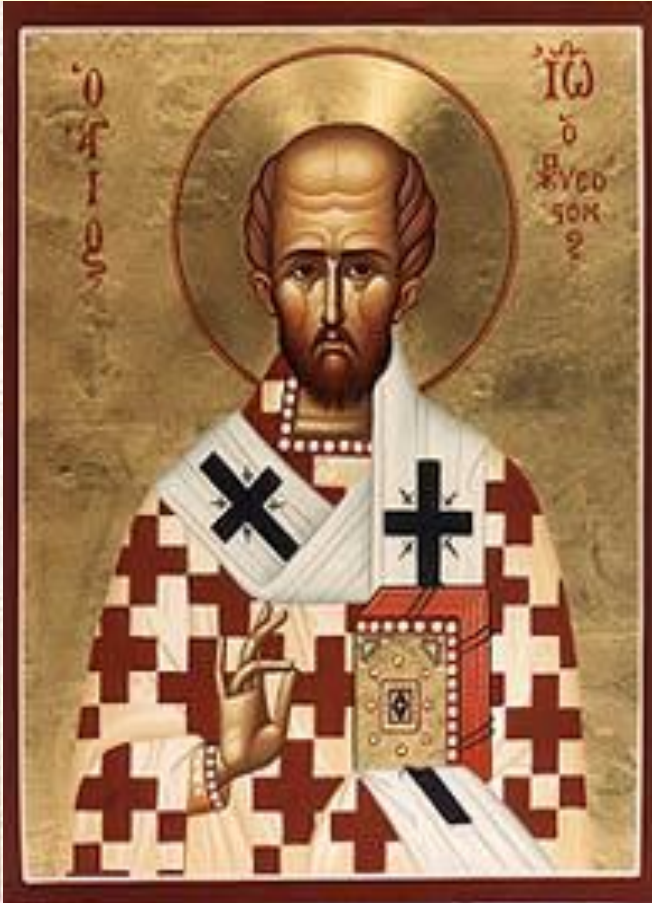
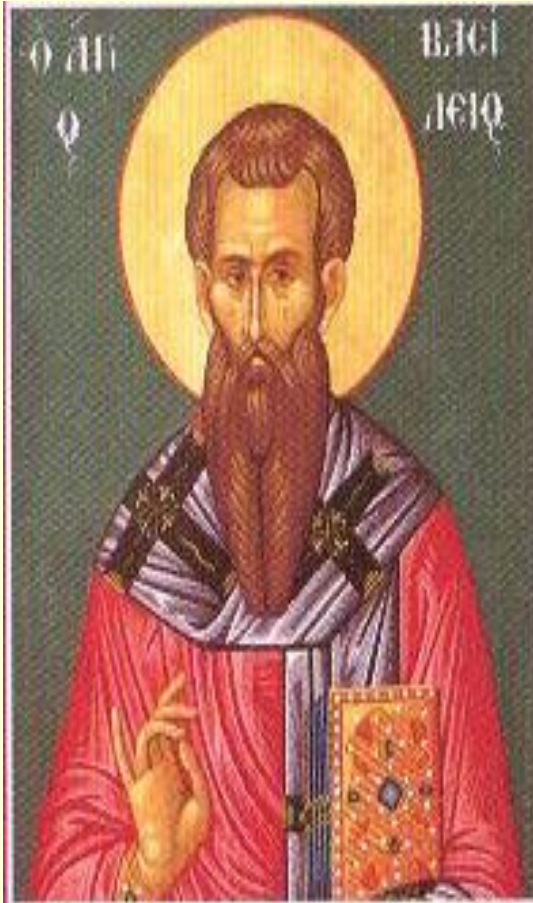
ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Μέγας Βασίλειος, Ιωάννης Χρυσόστομος, Γρηγόριος ο Θεολόγος

Η προσφορά των Τριών Ιεραρχών

- ✓ Σύζευξη της Ελληνικής παιδείας με τον Χριστιανισμό
- ✓ Διαχρονικά έργα
- ✓ Σύστημα κοινωνικής πρόνοιας
- ✓ Πρότυπα ζωής

Οι Τρεις Ιεράρχες παρουσιάζουν κοινά γνωρίσματα

- ✓ είχαν παρρησία στο λόγο
- ✓ αγαπούσαν με όλη τους την ψυχή τον Χριστό και την Ορθοδοξία
- ✓ ήταν έτοιμοι να θυσιάσουν τα πάντα για την προάσπιση της Αλήθειας και του Δικαίου
- ✓ υπήρξαν οι κατ' εξοχήν μελετητές των καρπών του αρχαιοελληνικού στοχασμού
- ✓ έκαναν όλοι τους λαμπρές σπουδές στις πλέον φημισμένες σχολές της εποχής τους

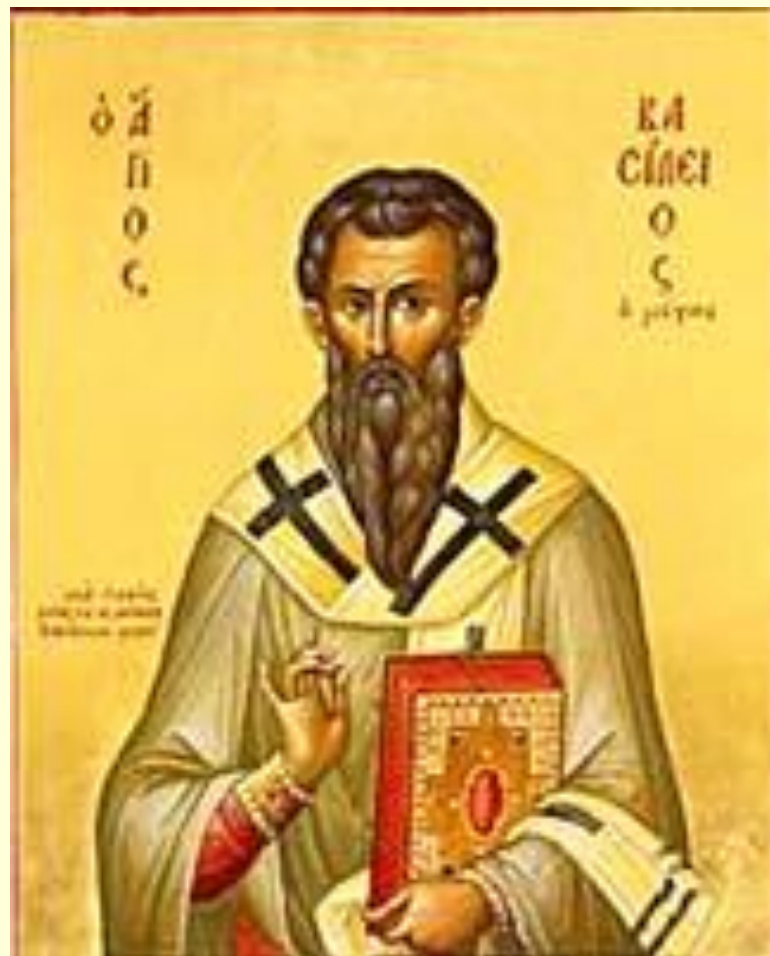

Ο Μέγας Βασίλειος (330-379 μ.Χ.)

Ο Μέγας Βασίλειος υπήρξε *Πατέρας της Εκκλησίας*, Αρχιεπίσκοπος Καισαρείας, κορυφαίος θεολόγος του *4ου αιώνα*.

Γεννήθηκε το *330 μ.Χ.* στην Καισάρεια της Καππαδοκίας. Οι γονείς του Βασίλειος και Εμμέλεια καταγόταν από πλούσιες οικογένειες *μαρτύρων*.

Ο πατέρας του ασκούσε το επάγγελμα του *δικηγόρου* και η μητέρα του Εμμέλεια ήταν απόγονος οικογένειας Ρωμαίων αξιωματούχων.

Ο Μέγας Βασίλειος σε μικρογραφία του 15ου αιώνα (Μονή Διονυσίου, Άγιο Όρος)

Η οικογένειά του υπήρξε οικογένεια Αγίων. Είχε παπού μάρτυρα, ο αδελφός του Γρηγόριος ήταν επίσκοπος Νύσσης, ο Πέτρος επίσκοπος Σεβαστείας, ο Ναυκράτιος ασκήτευε στην έρημο του Πόντου, ενώ οι αδελφές του ήταν όλες αφιερωμένες στον Θεό, με πρώτη την Αγία Μακρίνα, η οποία επηρέασε τον Άγιο να στραφεί στην χριστιανική πίστη. **Η οικογένεια του Αγίου Βασιλείου είχε 11 παιδιά και όλοι διακρίθηκαν στη χριστιανική ζωή.**

Ο Βασίλειος έμαθε τα *χριστιανικά γράμματα* από τον πατέρα του, αλλά ζήτησε να σπουδάσει και την *αρχαία ελληνική παιδεία*. Έτσι ο Άγιος πήγε στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα, όπου βρίσκονταν οι κορυφαίοι. Εκεί *σπούδασε φιλολογία, φιλοσοφία, νομικά, ρητορική, γεωμετρία, αριθμητική, αστρονομία, ιατρική και μουσική*.

Επέστρεψε στην Καισαρεία το 356 μ.Χ. και *άσκησε το επάγγελμα του συνηγόρου* με τόση επιτυχία που ανακηρύχθηκε *δάσκαλος της ρητορικής*.

Όμως ο Βασίλειος αποφάσισε να εγκαταλείψει τη ρητορική και να επισκεφτεί τα *μοναστικά κέντρα της Αιγύπτου, της Παλαιστίνης, της Συρίας, της Μεσοποταμίας* και με την επιστροφή του στην Καισάρεια *δώρισε στους φτωχούς το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του*.

Χειροτονήθηκε πρεσβύτερος στην Καισάρεια το 363 μ.Χ. και *Αρχιεπίσκοπος Καισαρείας το 370 μ.Χ.*

Ο Μέγας Βασίλειος αναδεικνύεται εκπρόσωπος του μοναχισμού και του ασκητικού βίου. Είναι αυτός που *οργάνωσε το μοναχισμό σε κοινοβιακή μορφή* και έθεσε τους όρους της άσκησης.

Ως *αρχιερέας* έκανε πολλούς αγώνες για την ορθόδοξη πίστη και με τους ορθοδόξους λόγους του *κατακεράυνωσε τα φρονήματα των κακόδοξων αιρετικών*.

Διετέλεσε άριστος ποιμένας, έκτισε την περίφημη «Βασιλειάδα» (συγκρότημα με ευαγή ιδρύματα, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, πτωχοκομεία και φιλοξενούσε χιλιάδες πάσχοντες, ανεξαρτήτως φρονημάτων, ιδεών, φυλής, φύλου και καταγωγής).

Υπήρξε το πιο γνωστό στην ιστορία **κοινωνικό ίδρυμα**, μία ολόκληρη πολιτεία που φιλοξενούσε **30.000 περίπου ανθρώπους**.

Ο ιδρυτής της διακήρυττε ότι:

«ή έλεημοσύνη από μόνη της δέν αποτελεί άπάντηση στη φτώχεια, αντίθετα μόνη άπάντηση είναι ή εργασία και ή δίκαιη κατανομή τών αγαθών»

Τα έργα του

- ✓ Δογματικά συγγράμματα
- ✓ Ασκητικά συγγράμματα
- ✓ Ομιλίες
- ✓ Επιστολές

Καταπονημένος από την ευρεία δράση και την ασκητική ζωή, *ο Βασίλειος πεθαίνει την 1η Ιανουαρίου του 379 μ.Χ. σε ηλικία 49 ετών.* Το υψηλής σημασίας θεολογικό και δογματικό του έργο, καθώς και η λειτουργική και πρωτότυπη ανθρωπιστική του δράση, είναι η παρακαταθήκη που μας άφησε.

Η μνήμη του τιμάται από την Ορθόδοξη Εκκλησία την 1η Ιανουαρίου, ενώ από το 1081 μ.Χ. ο Ιωάννης Μαυρόπους θέσπισε τον κοινό εορτασμό των Τριών Ιεραρχών στις 30 Ιανουαρίου.

Οι Τρεις Ιεράρχες είναι οι προστάτες των Γραμμάτων και της Παιδείας.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος (περίπου 344- 407 μ.Χ.)

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, *γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας, περ. το 344 μ.Χ.* Πατέρας του ήταν ο στρατηγός Σεκούνδος και μητέρα του η Ανθούσα.

Σπούδασε *ρητορική και φιλοσοφία στη σχολή του Λιβανίου στην Αντιόχεια.* Ο δάσκαλός του Λιβάνιος θέλησε να τον κάνει συνεχιστή του έργου του στη σχολή, όμως ο ίδιος θέλησε να συνεχίσει τις θεολογικές σπουδές του στο λεγόμενο *Ασκητήριο*, τη μεγάλη θεολογική σχολή της Αντιόχειας. Στη συνέχεια άσκησε και το *επάγγελμα του συνηγόρου* για λίγους μήνες.

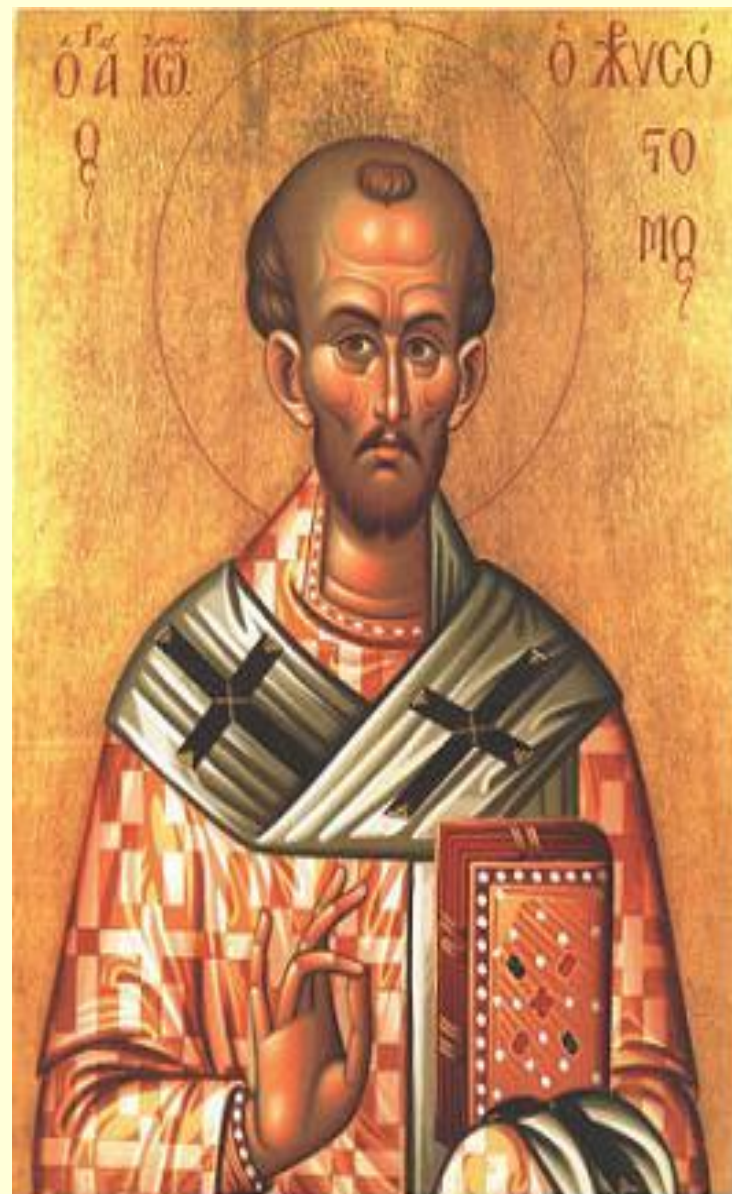
Σύντομα εγκατέλειψε την δικηγορία, βαπτίστηκε Χριστιανός και το *372 μ.Χ. ακολούθησε το μοναχισμό.* Στην Αντιόχεια χειροτονήθηκε διάκονος το 380 μ.Χ. και έπειτα από μία πενταετία πρεσβύτερος. *Το 398 μ.Χ. χειροτονήθηκε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως παρά τη θέλησή του.*

Απεικόνιση του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου σε μωσαϊκό της Αγίας Σοφίας

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος υπήρξε αδυσώπητος *ελεγκτής κάθε παρανομίας*. Η αυτοκράτειρα Ευδοξία τον *εξόρισε τρεις φορές*, επειδή της ασκούσε έλεγχο για τις παρανομίες της. *Πέθανε από εξάντληση το 407 μ.Χ. στα Κόμανα του Πόντου.*

Ένεκα του αξεπέραστου χαρίσματός του στην ομιλία, ο κόσμος έλεγε ότι «*έρ(ρ)ε χρυσός*» από το στόμα του, γι' αυτό και τον ονόμασαν *Χρυσόστομο.*

Κηρύττει περισσότερο τον *κοινωνικό ρόλο της Εκκλησίας*. Το έργο που ανέπτυξε ήταν πολυσχιδές και περιελάμβανε έντονη *κηρυκτική, αντιαρετική, φιλανθρωπική, συγγραφική και κοινωνική δράση.*

- ✓ *καταπολεμεί τους αιρετικούς οπαδούς του Αρείου της εποχής*
- ✓ *ιδρύει σειρά ευαγών ιδρυμάτων με σκοπό την ανακούφιση των φτωχών, ορφανών, ξένων και αρρώστων*
- ✓ *οργανώνει ημερήσιο συσσίτιο με το οποίο θρέφει 7000 απόρους της Πόλης*
- ✓ *καταργεί κάθε πολυτέλεια στην εκκλησία*
- ✓ *εκποιεί διάφορα πολύτιμα σκεύη και τιμαλφή και δίνει τα χρήματα σε έργα αγάπης*
- ✓ *στηλιτεύει την ανηθικότητα και τη διαφθορά*
- ✓ *καταγγέλλει την κοινωνική αδικία*
- ✓ *στιγματίζει τη σπατάλη*
- ✓ *καταδικάζει τις αυθαιρεσίες του πολιτικού συστήματος*
- ✓ *στρέφεται σε βάρος του διεφθαρμένου κλήρου*

- ◆ *στέκεται δίπλα στους αδυνάτους, τους ταπεινούς, τους αδικημένους συνανθρώπους του.*

Ο ιερός Χρυσόστομος άφησε πλούσιο συγγραφικό έργο, το οποίο καλύπτει 18 τόμους στην Patrologia Graeca του Migne.

Η Θεία Λειτουργία της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας είναι αυτή που φέρει το όνομα του Ι. Χρυσοστόμου με μερικές τροποποιήσεις.

Τα οστά του βρίσκονται στο Πατριαρχικό ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι της Κωνσταντινούπολης.

Η κάρα του Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου βρίσκεται στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου στο Άγιο Όρος.

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος (329-390 μ.Χ.)

Ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός, γνωστός ως Γρηγόριος Θεολόγος, γεννήθηκε κοντά στη Ναζιανζό της Καππαδοκίας από τον Γρηγόριο, επίσκοπο Ναζιανζού και τη Νόννα, οι οποίοι υπήρξαν πλούσιοι ιδιοκτήτες γης.

Σπούδασε ρητορική και φιλοσοφία στη Ναζιανζό, στη Καισάρεια, στην Αλεξάνδρεια και στην Αθήνα. Στην Αθήνα συναντήθηκε και έγινε φίλος με τον Μέγα Βασίλειο.

Το 361 μ.Χ. ο Γρηγόριος επιστρέφει στη πατρίδα του, όπου για μικρό χρονικό διάστημα άσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου και δίδαξε ρητορική. Ο πατέρας του τον χειροτονεί πρεσβύτερο, αλλά ο Γρηγόριος προτιμά την ησυχία του αναχωρητηρίου στο Πόντο, κοντά στο φίλο του Μ. Βασίλειο. Επιθυμούσε περισσότερη άσκηση στη πνευματική ζωή.

Το 372 μ.Χ. χειροτονείται *επίσκοπος Σασίμων Καππαδοκίας* και εν συνεχεία επιστρέφει στη γενέτειρά του, όπου *μονάζει και μοιράζει την περιουσία του στους φτωχούς*. Το 379 μ.Χ. πηγαίνει στην *Κωνσταντινούπολη*, όπου υπερασπίζεται την Ορθοδοξία *πολεμώντας τους οπαδούς του Αρείου*.

Το 380 μ.Χ ο Μ. Θεοδόσιος τον αναδεικνύει Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως.

Η Β' Οικουμενική Σύνοδος τον αναγνώρισε ως Πρόεδρο, αλλά ο Γρηγόριος παραιτήθηκε.

Επιστρέφει στη γενέτειρά του Ναζιανζό και από τη θέση του επισκόπου *συνεχίζει τον αγώνα του εναντίων των αιρετικών*. Λόγω προβλημάτων υγείας παραιτείται από τη θέση του επισκόπου και *πεθαίνει το 390 μ.Χ.*

Άφησε μεγάλο συγγραφικό έργο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα φιλοσοφημένα 407 ποιήματά του 17.000 περίπου στίχων.

Ο Γρηγόριος είναι κυρίως γνωστός για τη συνεισφορά του στον τομέα της Πνευματολογίας, της Θεολογίας σχετικά με το Άγιο Πνεύμα.

Τα λείψανα του μεταφέρθηκαν το 950 μ.Χ. στην Εκκλησία των Άγιων Αποστόλων στην Κωνσταντινούπολη.

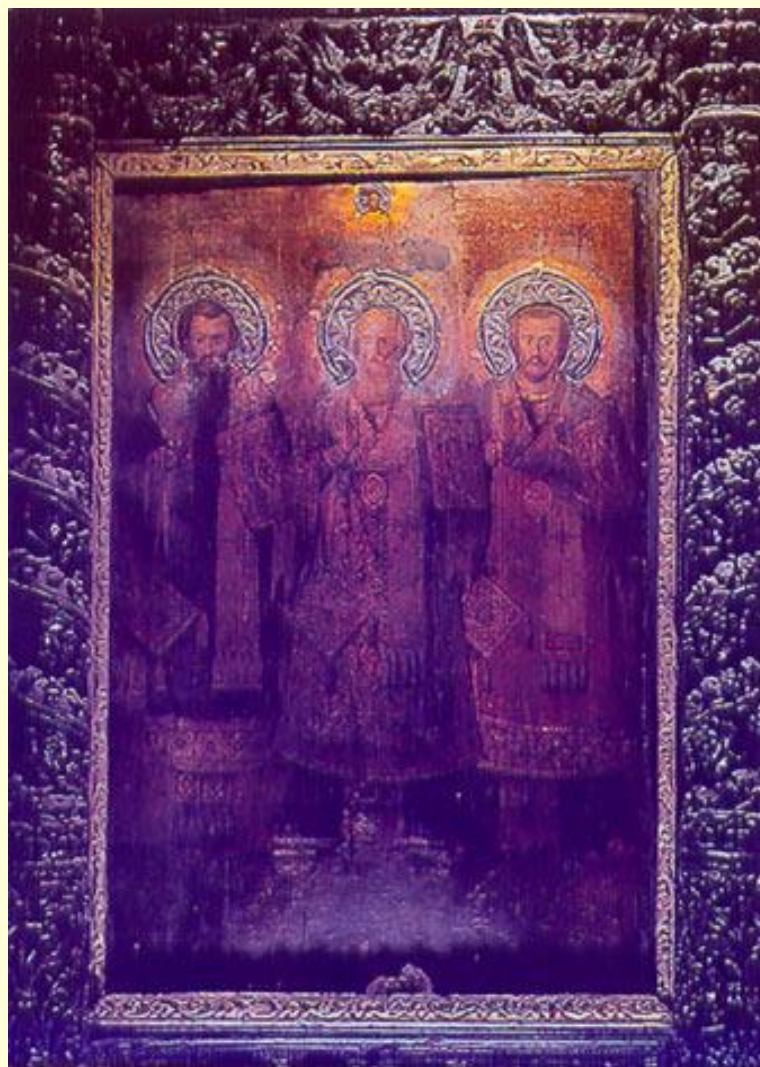
Η Εκκλησία εορτάζει τη μνήμη του στις 25 Ιανουαρίου.

Η Ιστορία της Εορτής των Τριών Ιεραρχών

Τον 10-11^ο αιώνα υπήρχε μια διαμάχη στην πνευματική ζωή της Βασιλεύουσας. Λόγιοι αλλά και απλοί άνθρωποι στην Κωνσταντινούπολη είχαν χωριστεί σε τρεις κατηγορίες, τους Βασιλίτες, τους Γρηγορίτες και τους Ιωαννίτες. Οι πρώτοι θεωρούσαν πως πιο σημαντικός ήταν ο Μ. Βασίλειος, οι δεύτεροι υπερτόνιζαν το έργο του Γρηγορίου και οι τρίτοι έδιναν τα σκήπτρα της προσφοράς στον Ιωάννη τον Χρυσόστομο.

Έτσι, αποφασίστηκε να εορτάζονται και οι τρεις Άγιοι μαζί στις 30 Ιανουαρίου. Το 1842 το Πανεπιστήμιο Αθηνών καθιέρωσε την εορτή των τριών Ιεραρχών ως επίσημη εορτή της Παιδείας και των Γραμμάτων.

Απολυτίκιο των Τριών Ιεραρχών

Τους τρεις μεγίστους
φωστήρας, της Τρισηλίου
Θεότητος, τους την
οικουμένην ακτίσι,
δογμάτων θείων
πυρσεύσαντας· τους
μελιρρύτους ποταμούς της
σοφίας, τους την κτίσιν
πάσαν θεογνωσίας νάμασι
καταρδεύσαντας· Βασίλειον
τον μέγα, και τον θεολόγον
Γρηγόριον, συν τω κλεινώ
Ιωάννη, τω την γλώτταν
χρυσορρήμονι· πάντες οι
των λόγων αυτών ερασταί,
συνελθόντες ύμνοις
τιμήσωμεν· αυτοί γαρ τη
Τριάδι, υπέρ ημών αεί
πρεσβεύουσιν

Όλοι όσοι θαυμάζουμε τους
λόγους των τριών μεγάλων
Φωστήρων της
τρισυπόστατης θεότητας,
δηλαδή το Μέγα Βασίλειο,
το Γρηγόριο το θεολόγο και
τον ζακουστό Ιωάννη που
το στόμα του έβγαζε
χρυσάφι, ας τους τιμήσουμε
με ύμνους. Γιατί αυτοί
φώτισαν την οικουμένη με
θείες διδασκαλίες. Γιατί
σαν ποταμοί σοφίας
πότισαν όλη την κτίση με τα
άγια νερά της θεογνωσίας,
και γιατί αυτοί μεσολαβούν
και παρακαλούν πάντα την
Αγία Τριάδα για μας.